

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/215517,Maciej-Aleksy-Dawidowski-Alek-poswiecil-zycie-dla-wolnosci-i-przyjazni.html>

27.02.2026, 01:47

Maciej Aleksy Dawidowski „Alek” – poświęcił życie dla wolności i przyjaźni

30 marca 1943 r. zmarł instruktor harcerski, żołnierz Szarych Szeregów, jeden z bohaterów książki Aleksandra Kamińskiego „Kamienie na szaniec” – Maciej Aleksy Dawidowski „Alek”.

[Harcerstwo Szare Szeregi Zbrodnie niemieckie](#)

30.03

Pierwszy znak kotwicy w okupowanej Warszawie, umieszczony na werandzie cukierni Lardellego (zdjęcie z okresu wojny)

Uwielbiał sport – grał w koszykówkę, biegał i pływał. Maturę uzyskał w słynnym Państwowym Gimnazjum im. Stefana Batorego przy ul. Myśliwieckiej 6 w Warszawie. W 1933 r. dołączył do 23 Warszawskiej Drużyny Harcerzy im. Bolesława Chrobrego.

W czasie niemieckiej okupacji Dawidowski działał aktywnie w Grupach Szturmowych, uczęszczał także na Zastępczy Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty, organizowany przez Kedyw Komendy Głównej Armii Krajowej.

Zasłynął zerwaniem z pomnika Mikołaja Kopernika w Warszawie, zawieszanej przez okupanta płyty z napisem głoszącym, że astronom był Niemcem. 11 lutego 1942 r. wspiał się na cokół monumentu, by sprawdzić, w jaki sposób przytwierdzona jest płyta. Okazało się, że nakrętki śrub mocujących dają się bez trudu usunąć. „Alek” podjął decyzję o natychmiastowej akcji, zdjął tablicę i schował w zaspie śnieżnej na ulicy obok.

Parę dni później wraz z kolegami przewiózł ją na Żoliborz i ukrył na terenie jednego z ogrodów. Za zdjęcie niemieckiej tablicy Dawidowski otrzymał od Komendanta Głównego „Wawra” Aleksandra Kamińskiego honorowy pseudonim „Kopernicki”. Jednocześnie został ukarany za przeprowadzenie akcji bez zgody dowództwa.

W odwecie Niemcy zdemontowali pomnik Jana Kilińskiego, który ukryli w Muzeum Narodowym. Dawidowski jednak zdekonspirował kryjówkę, pisząc na murze muzeum „Ludu W-wy jam tu. Kiliński Jan”

Został ciężko ranny, odbijając swojego przyjaciela z rąk Niemców podczas Akcji pod Arsenalem. Szare Szeregi z powodzeniem przeprowadziły dziesięciominutowe uderzenie. Jednak cztery dni później, w wyniku obrażeń zadanych w czasie śledztwa, zmarł odbity przez kolegów Janek Bytnar „Rudy”. Tego samego dnia, 30 marca 1943 r, na wieczną wartę odszedł Aleksy Dawidowski „Alek”, ranny w czasie akcji. Nie dożył 23. urodzin.

Dowiedz się więcej:

- [Irena Siwińska: Co łączy Macieja Aleksego Dawidowskiego „Alka” z Janem Kilińskim, bohaterem insurekcji kościuszkowskiej](#)
- [Teodor Gąsiorowski: Kryptonim „Meksyk”. Akcja pod Arsenalem](#)
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Harcerze, Zbrodnie niemieckie

Biografie